International Labour Organization

UNIJA POSLODAVACA CRNE GORE

POSLOVNA ŽENA
ASOCIJACIJA POSLOVNIH ŽENA CRNE GORE

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava

Delegacija EU u Crnoj Gori

UNDP
Empowered lives. Resilient nations.

IZLAGANJE

RASTISLAV VRBENSKI, STALNI KOORDINATOR UN SISTEMA
I STALNI PREDSTAVNIK UNDP U CRNOJ GORI

Konferencija

„Ženski biznis – potencijal crnogorske ekonomije“

Hotel Podgorica, 16. oktobar 2013.godine, Podgorica

Vaše ekselencije,

Poštovane predstavnice i predstavnici Vlade, lokalnih uprava, poslovnog sektora, civilnog društva I medija,

Želim da vas pozdravim u ime Programa za razvoj Ujedinjenih nacija I da vam poželim uspješnu konferenciju o ženskom preduzetništvu. Zajedno sa Ministarstvom za ljudska I manjinska prava I Delegacijom Evropske unije, mi već tri godine sprovodimo Program rodne ravnopravnosti, čiji je cilj poboljšanje statusa žena u Crnoj Gori. U sklopu tog programa, sproveli smo nekoliko opsežnih istraživanja u tri oblasti koje su u fokusu našeg rada - učešće žena u politici, smanjenje nasilja u porodici I ekonomsko osnaživanje žena. Takođe, u sve tri oblasti radimo na izgradnji kapaciteta institucija, pojedinaca I pojedinki, podizanje nivoa svijesti građana o važnosti rodne ravnopravnosti, kao I na izmjeni I sprovođenju propisa koji regulišu ove oblasti.

Naš princip rada podrazumijeva aktivno uključivanje svih zainteresovanih strana. O tome svjedoči I današnja konferencija, koju organizujemo zajedno sa Međunarodnom organizacijom rada, Unijom poslodavaca I Udruženjem “Poslovna žena”. Neposredan povod za ovaj skup je predstavljanje najnovijeg istraživanja o uslovima za razvoj ženskog preduzetništva u Crnoj Gori, koje su sproveli Međunarodna organizacija rada I Unija poslodavaca. Ono se oslanja na ranija istraživanja u ovoj oblasti, kako bi se stekao što sveobuhvatniji uvid u stanje na terenu I artikulisale što konkretnije preporuke za poboljšanje stanja u ovoj oblasti.

Dozvolite mi da vas podsjetim da se, shodno posljednjem izvještaju o ostvarivanj Milenijumskih razvojnih ciljeva, Crna Gora još uvijek nalazi u zoni nedovoljnog ostvarivanja ciljeva vezanih za rodnu ravnopravnost, posebno kada je u pitanju ekonomski status žena. Žene su ugrožene prije svega u smislu nezaposlenosti, ali i u smislu siromaštva, naročito kada su u pitanju posebno osjetljive kategorije - žene sa sela, samohrane majke, dugoročno nezaposlene žene, Romkinje, I tako dalje. Takođe, UN Komitet koji prati ostvarivanje obaveza Crne Gore prema Konvenciji o eliminaciji svih oblika diskriminacije prema ženama (CEDAW), ukazuje na potrebu da se ženama obezbijede bolji uslovi za pristup tržištu rada, jednak tretman na poslu, kao I da im se otvore bolje mogućnosti za samozapošljavanje I preduzetništvo.

Crna Gora je napravila značajan korak u smislu stvaranja legislativnog I institucionalnog okvira za postizanje rodne ravnopravnosti u svim sferama, uključujući I ekonomsku. Početkom ove godine, usvojen je I novi Akcioni plan za rodnu ravnopravnost za period 2013-2017. Međutim, statistike govore da još uvijek postoji problem sa dugoročnom nezaposlenošću žena i sa duplo većim procentom muškaraca u preduzetništvu. To potvrđuju I istraživanja "Globalnog monitoringa preduzetništva", zatim istraživanja koje smo radili u okviru Programa rodne ravnopravnosti, kao I ovo istraživanje koje danas predstavljamo. Takođe, zajednički je zaključak da žene najčešće ulaze u preduzetništvo iz nužde, a ne zato što u tome vide priliku za napredovanje. Nije potrebno da budemo ekonomisti, da bismo razumjeli da sve ovo ne može biti osnov za dugoročnu i održivu politiku napretka, ne samo ekonomskog, nego ni opšteg društvenog.

Postavlja se pitanje, šta je moguće učiniti? U formulisanju odgovora, jasno je da se od Crne Gore očekuje da se pozabavi uvođenjem I ostvarivanjem konkretnih mjera:

- Kao prvo, važno je da se programi I aktivnosti vezani za razvoj ženskog preduzetništva stave u zajednički, povezan I sistematičan nacionalni strateški okvir, za čije će sprovođenje odgovorne institucije dobiti konkretna zaduženja, a država izdvojiti odgovarajuća finansijska sredstva. Taj dokument mora imati jasne indikatore uspješnosti, a njegovo ostvarivanje mora biti redovno praćeno I ocijenjivano.

- Takođe, važno je da lokalne samouprave naprave sopstveni strateški okvir, koji se bazira na nacionalnom, ali koji definiše konkretne mjere koje su prilagođene potrebama lokalnog razvoja. Kao I u prethodnom slučaju, veoma je važno da za sprovođenje ovih mjera bude opredijeljen odgovarajući budžet, da se ostvarivanje redovno prati I ocijenjuje.

U oba slučaja, mora se napraviti jasna veza između ove, I svih ostalih razvojnih strategija, I to na oba nivoa. Takođe, prilikom izrade ovih dokumenata moraju se organizovati detaljna savjetovanja sa ženama koje su već u preduzetništvu, ili koje namjeravaju da se njime bave, kao I sa udruženjima poslodavaca, sindikatima, Zavodom za zapošljavanje i nevladinim organizacijama. Samo na taj način se može steći jasan uvid u njihove potrebe. Kako pokazuju istraživanja, ženama se moraju obezbijediti efikasniji servisi u smislu savjetovanja, mentorstva, pristupa mrežama preduzetnika, treninzi, edukacije, itd. Zato je od naročite je važnosti da se prilikom sprovođenja strategija na oba nivoa, posebno definišu novi načini rada institucija, kako bi mogle da pružaju kvalitetnu podršku preduzetnicama.

Za postizanje pune ravnopravnosti žena, pa I one ekonomske, veoma je važno stvoriti povoljnu I podržavajuću društvenu klimu. Kako pokazuje praksa razvijenih zemalja, najbolji put za takvo nešto je promovisanje uspješnih primjera, podrška udruženjima, kreiranje akademskih, ali I stručnih formalnih I neformalnih programa za razvoj preduzetništva, podsticanje istraživanja u ovoj oblasti I slično.

Na kraju, moram da naglasim je da je za Crnu Goru veoma povoljna okolnost to što u procesu integracija može da koristi sredstva I međunarodnu ekspertizu kako bi izgradila stabilan I održiv sistem rodne ravnopravnosti. Nakon više godina intenzivnog rada u ovoj oblasti, I tri godine sprovođenja Programa u partnerstvu sa Vladom I Delegacijom EU, želio bih da iskažem spremnost UNDP da I dalje bude aktivan učesnik u ostvarivanju ovog cilja.

Hvala na pažnji.